

Monografia Școlii Profesionale Speciale Agricole nr. 16 din Miercurea-Ciuc

Argument

Prezenta monografie este rodul unor investigații și cercetări privind rezultate celor peste 25 de ani de muncă ale unui entuziast colectiv de cadre didactice, alături de elevii Școlii nr. 16 din Miercurea-Ciuc.

Sunt adunate aici materialele scoase la lumină din arhiva fostei școli de inginer Andrei Elisabeta și prof. agronom Bucur D. Ioan - autorii lucrării.

Centralizatorul statistic al școlii evidențiază anii de studii și practică agricolă efectuată de elevii acestei școli, prima promoție absolvind în anul 1958 și ultima în 1981. Cei 920 de elevi au absolvit școala la nivel profesional, tehnic sau liceu cu profil agricol. Toți anii de studiu parcurși s-au dovedit a fi rodnici, absolvenții ocupându-și locurile de muncă corespunzătoare în producție.

În speranța că încercarea noastră va trezi interes, supunem atenției dumneavoastră paginile noastre.

Introducere

Prezenta monografie a izvorât din dorința de a prezenta o activitate deosebită din domeniul învățământului ce s-a desfășurat în municipiul Miercurea-Ciuc, în cadrul unei unități școlare deosebite și care a purtat denumirea de "*Scoala Profesională Specială Agricolă nr. 16*".

Această unitate școlară a avut ca scop școlarizarea elevilor cu TBC pulmonar stabilizat, recuperarea lor biologică și integrarea în societate ca specialiști în diverse domenii de activitate.

Amplasarea școlii în orașul Miercurea-Ciuc a fost pe deplin justificată prin condițiile naturale pe care le oferă. Municipiul Miercurea-Ciuc este situat în depresiunea Ciucului, între lanțurile vulcanice ale munților Gurghiului și Harghitei. Relieful este reprezentat prin munți, dealuri, depresiuni, lunci, terase. Clima este caracteristică depresiunilor intramontane, cu ierni geroase și veri relativ călduroase. Sunt frecvente inversiunile termice însoțite de curenti, provocate de acumulări de aer rece pe fundul depresiunilor. Temperatura medie anuală variază între 5,5°C și 6,9°C, iar precipitațiile

medii anuale variază între 500 și 1000 mm.

Vegetația din această zonă este formată din păduri de conifere, datorită cărora aerul este ozonificat, condiție foarte importantă pentru foștii bolnavi de TBC pulmonar. De asemenea, în această zonă se găseau în acea perioadă 2 sanatorii pentru bolnavii de TBC pulmonar, în localitățile Tulgheș și Turia.

Școli similare (pentru deficienți cu TBC pulmonar stabilizat) se aflau în Cehia în localitățile Nysnitlegy și Norg Smokovec, situate în munții Tatra-Mare, deci în condiții climaterice asemănătoare cu cele din Miercurea-Ciuc.

I. Înființarea școlii

În toamna anului 1955, un delegat al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale a sosit la Miercurea-Ciuc cu scopul de a cerceta condițiile pentru înființarea unei școli speciale pentru elevii cu TBC pulmonar stabilizat.

Această acțiune s-a concretizat la 1 decembrie 1955 când, ca urmare a Ordinului nr. 100 din 28.11.1955, se înființează Școala Profesională Specială Agricolă nr. 16, având ca scop recuperarea biologică, socială și formarea în specialități din domeniul agricol a tinerilor cu TBC pulmonar stabilizat, forul tutelar fiind Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale.

Înființarea și funcționarea școlii s-a confruntat cu mari greutăți, având în vedere și perioada grea din punct de vedere economic. Ca o primă condiție și totodată esențială, era necesară o clădire adecvată desfășurării procesului instructiv-educativ, precum și cadrele didactice calificate pentru predarea atât a disciplinelor de cultură generală, cât mai ales a celor de specialitate.

A fost numit un director în persoana lui Eross Ladislau, care la rândul său a început să funcționeze efectiv numai după 1 februarie 1956, când are loc deschiderea oficială a cursurilor.

Inițial, școala a început să funcționeze în localul Mănăstirii Franciscane din Sumuleu-Ciuc, ale cărei baze au fost puse de voievodul Transilvaniei, Iancu de Hunedoara, în cinstea victoriei de la Sântimbru de Mureș.

Tot aici, Ion Căianu a înființat prima tipografie de pe aceste meleaguri. De sub această tipografie au ieșit numeroase manuale școlare datorită activității desfășurate de vestitul cărturar de origine română Ion Căianu, care devine colecționar și copist de cântece laice și religioase, reunite în celebra sa operă *“codicele Caioni - Codex Caioni”*.

În corp comun cu biserica a fost zidită și o clădire cu un etaj, având multe încăperi. În această clădire își începe activitatea Școala Profesională Specială Agricolă nr. 16.

În aceste condiții mai mult decât modeste, după 15 ianuarie 1956 au început să sosească elevii repartizați de către Minister, pe baza documentelor întocmite, în care factorul principal era diagnosticul bolii. Structura elevilor era foarte heterogenă ca vârstă și pregătire școlară, astfel încât într-o clasă erau elevi cu vârsta cuprinsă între 15 și 35 de ani. În primele promoții am avut elevi care făcuseră războiul (Pisla Dobra, Platon Eugen). Mai târziu, limita de vârstă a fost de 22 de ani. O altă caracteristică care s-a manifestat în primii ani de funcționare a fost heterogenitatea în ceea ce privește nivelul de pregătire. Astfel, erau elevi care au absolvit școala generală în diferite condiții, începând cu cursurile de alfabetizare, cursuri serale, fără frecvență, cursuri în cadrul sanatoriilor și preventoriilor în care au fost internați. Pe de altă parte, erau elevi care au absolvit diferite școli profesionale, tehnice, dar nu și-au putut practica meseria din cauza bolilor (strungari, turnători, forjori).

Având în vedere și faptul că școala întotdeauna a fost mixtă, în educația elevilor se ridicau diferite probleme de ordin pedagogic și psihologic. În aceste condiții, succesul procesului instructiv-educativ depindea în mare măsură de mijloacele și metodele folosite, de tactul pedagogic al cadrelor didactice.

Recrutarea cadrelor didactice și mai ales a celor care urmau să predea disciplinele de specialitate din domeniul agriculturii a fost una din problemele cele mai dificile la înființarea școlii. Aceste cadre trebuiau transferate din producție (agricultură) la catedrele de specialitate (ingineri agronomi, zootehniști, medici veterinari). Erau antrenati în munca de pregătire a înființării diferitelor forme de organizare în agricultură. De aceea, la început au fost recrutați doi profesori, ingineri și tehnicieni de specialitate, Szabo Bela și Kacso Tibor, iar cu începere de la 15 octombrie 1956, Ministerul Sănătății a aprobat transferul și

școala l-a încadrat pe Bucur D. Ioan în funcția de profesor de specialitate. Pentru disciplinele de cultură generală, problema s-a rezolvat mai ușor, la început prin plata cu ora a profesorilor de la alte școli. Întrucât elevii erau atât români cât și maghiari, au funcționat 2 secții - secția română (3 clase) și secția maghiară (2 clase).

În aceste condiții precare, cu greutăți și diferite lipsuri, în ziua de 2 februarie 1956 are loc deschiderea oficială a cursurilor, cu un efectiv de 112 elevi.

În acea clădire care este comună cu biserica au fost amenajate câteva săli de clase, dormitoare, sala de mese, bucătăria, birourile administrative și sala profesională.

Încadrarea școlii cu cadrele didactice de specialitate a continuat în toamna anului 1956, când a venit familia Andrei Ioan și Elisabeta, amândoi ingineri agronomi, iar în anul școlar următor a venit inginer agronom Coman Cornel. De asemenea, din toamna anului 1956 au fost încadrați doi pensionari, ing. Kozan Emeric și Csiszer Bela.

În anul școlar 1956-1957 s-a înființat și secția veterinară cu două clase (una cu limba de predare română și una cu limba de predare maghiară); astfel, din acel an școlar funcționau 7 clase:

- o clasă de legumicultură - secția română
- o clasă de legumicultură - secția maghiară
- o clasă de zootehnie - secția română
- o clasă de zootehnie - secția maghiară
- o clasă de pomicultură- secția română
- o clasă de veterinară - secția română
- o clasă de veterinară - secția maghiară

Prima promoție de absolvenți ai școlii profesionale a fost în 1958, când au terminat primele 5 clase, iar în 1959 au absolvit cele două clase veterinare.

În fiecare an veneau alte serii de elevi și astfel, cu această formă de organizare (școală profesională) școala a funcționat până în anul școlar 1962-1963, când s-a transformat în școală tehnică agricolă, prin H. C. M. nr. 428 / 1962. De la această dată, în școală au existat următoarele specialități:

- horticultură, veterinară, iar din anul școlar 1963-1964 s-a înființat și secția de contabilitate și merceologie agricolă.

Ca școală tehnică agricolă a funcționat până în anul școlar 1966-1967, când a fost transformată în liceu agricol special prin H.C.M. nr. 1378/1966 pentru aplicarea Legii nr. 2/1966 cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate. Forul tutelar a

fost Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, iar din anul 1968 Ministerul Muncii.

După această dată, specialitățile din cadrul școlii au suferit mai multe transformări. Astfel, în perioada 1966-1970 tinerii deficienți cu TBC pulmonar stabilizat au fost școlarizați în următoarele specialități:

- horticultură
- veterinară
- contabilitate și merceologie agricolă

Începând cu anul școlar 1970-1971, s-a înființat o secție economică cu specialitatea: evidență economică-planificare și s-a desființat secția veterinară și cea de contabilitate și merceologie agricolă, menținându-se secția de horticultură.

În această formă organizatorică, școala a funcționat ca liceu agricol până în anul școlar 1980-1981, când s-a înființat o secție de croitorie cu eleve (fete) având deficiența de oligofrenie gradul I. În acest fel, liceul s-a transformat din nou în școala profesională cu următoarele specialități:

- horticultura
- croitorie.

După 1987, secția de horticultură a mers în lichidare, înființându-se secția de zootehnie. Mai târziu și această secție s-a desființat, rămânând doar secția de croitorie care există și în prezent.

II. Dezvoltarea învățământului special în țara noastră

Pentru a avea o imagine mai clară a locului unde se situează această unitate școlară, să aruncăm o privire asupra acestui domeniu și modul în care a evoluat în țara noastră.

Învățământul special are ca obiect de activitate acțiunea de educare, instruire și pregătire pentru activități practice cu scopul de a-i integra în muncă și în viața socială, a unor categorii de deficienți, acțiune care a început încă din secolul trecut.

Până în anul 1950, această acțiune s-a desfășurat în cadrul unui învățământ de grad elementar și a cunoscut un ritm lent de dezvoltare. Astfel, între anii 1831 și 1950 s-au organizat numai 11 așezăminte medico-pedagogice pentru surdo-muți, nevăzători și oligofreni, cu o capacitate de 1400 de locuri.

Un eveniment cu consecințe deosebit de importante pentru dezvoltarea sistemului de învățământ special în țara noastră a fost conferința generală a cadrelor didactice din școlile elementare speciale, care a avut loc în 1950 la

București. Ca urmare a hotărârilor adoptate cu acest prilej s-a trecut la organizarea sistemului de învățământ cu diferite grade: preșcolar, de cultură generală, profesional, tehnic și liceal și la extinderea lor și la alte categorii de deficienți ca: ambliopi, hipoacuzi, motori, organici. După 1950, rețeaua instituțiilor speciale s-a dezvoltat rapid, cuprinzând 115 unități cu un număr de 21.224 de elevi. Din acestea, 76 de unități în sistemul Ministerului Educației și 38 în sistemul Ministerului Muncii și Prevederilor Sociale. Pentru categorii de deficienți care necesită tratamente medicale de lungă durată, școlarizarea în timpul internării se asigura în instituțiile curativo-pofilactice sau în sanatorii.

Școala Profesională Specială Agricolă nr. 16 din Miercurea-Ciuc a avut o secție la Sanatoriul din Tulgheș pentru elevi cu TBC pulmonar, forme afective, care au fost școlarizați în mesele de surori medicale și croitorie.

Cu toate succesele realizate după 1950 în acțiunea de instruire, calificare și încadrare a deficienților, au rămas unele probleme nerezolvate. Astfel, baza materială a unităților școlare speciale a fost deficitară iar diferitele etape ale recuperării (biologică, profesională și socială) n-au fost suficient corelate între ele. De asemenea, orientarea și calificarea profesională a deficienților nu întotdeauna a ținut cont de cerințele economiei naționale.

III. Categoriile de deficienți care au constituit obiectul acțiunilor de recuperare

- Deficienți psihici (oligofreni sau deficienți mintali)
- Deficienți vizuali (orbi, ambiplopi)
- Deficienți auditivi (surdo-muți, hipoacuzi)
- Deficienți motori
- Deficienți organici (TBC pulmonar, cardiopati, diabetici).

Învățământul pentru deficienți din cadrul Ministerului Muncii a luat ființă în anul 1951, pe baza Decretului nr. 91 și își desfășoară activitatea în două direcții principale:

- în direcția profesionalizării tinerilor deficienți recuperabili, prin școli profesionale și licee de specialitate;
- în direcția ocrotirii, instruirii școlare și pregătirii pentru diferite forme de activități, de protecție a copiilor și adulților recuperabili prin cămine școlare și cămine-atelier.

IV. Structura sistemului de învățământ special

Rețeaua unităților de învățământ special cuprindea în structura sa:

- școli profesionale
- licee industriale, economice, agricole
- cămine-școală
- cămine-atelier.

O caracteristică esențială a structurii învățământului special o constituie profilarea gradelor de învățământ pe categorii de deficienți, ținându-se cont de posibilitățile de asimilare a cunoștințelor de către acestea.

Din acest punct de vedere, situația diferă de la o categorie de deficienți la alta:

- deficienți auditivi - au numai învățământ profesional.
- deficienți oligofreni
- deficienți vizuali - învățământ profesional tehnic și liceal
- deficienți motori - au învățământ profesional și liceal
- deficienți organici

Această structură a cunoscut în decursul anilor o perfecționare și transformare în concordanță cu transformările din rețeaua Ministerului Educației.

Astfel, Școala Profesională Specială Agricolă nr. 16 din Miercurea-Ciuc a funcționat din anul școlar 1955-1956 ca școală profesională, din anul școlar 1962-1963 ca școală tehnică, iar din anul școlar 1966-1967 ca liceu agricol, până în anul școlar 1980-1981 când, o dată cu profilarea pe deficienți psihici (oligofreni, gr. I) s-a transformat din nou în școală profesională.

V. Desfășurarea procesului instructiv-educativ - Pregătirea teoretică

Toate disciplinele de specialitate, atât la horticultură cât și la zootehnie sau veterinară, au un pronunțat caracter practic-aplicativ, astfel încât teoria și practica nu sunt două procese paralele independente ci formează un proces unic. Caracterul aplicativ al disciplinelor de specialitate la meseriile cu caracter agricol au o mare importanță didactică și educativă. Prin predarea disciplinelor de specialitate se realizează în condiții cât mai corespunzătoare, legătura dintre obiectul de învățământ și problemele producției, o verigă a acestei legături fiind: lecțiile, aplicațiile practice, practica în producție.

Principiul legăturii teoriei cu practica se realizează prin însăși conținutul disciplinelor.

Instruirea practică

Instruirea practică a elevilor s-a executat conform H.C.M. nr. 428/1963 și dispozițiilor Consiliului Superior al Agriculturii nr. 188/1964.

Practica de inițiere cuprindea un volum total de 646 de ore, grupat în 102 zile după cum urmează:

An I: 17 săptămâni x 2 zile/săpt =

34 de zile x 6 ore/zi = 204 ore

An II: Idem = 204 ore

An III: 17 săptămâni x 2 zile/săpt. =

34 zile x 7 ore/zi = 238 ore

Total: 51 săpt. x 2 zile = 102 zile = 646 ore

An IV executa în total:

192 zile x 8 ore/zi = 1536 ore

Practica în producție a fost o cerință obiectivă pentru îmbinarea cât mai strânsă a teoriei cu practica.

Controlul practicii în producție

După terminarea cursurilor teoretice, elevii de an IV erau repartizați de școală pentru efectuarea practicii în producție de 1 an la diferite unități agricole, ținând cont de zona de unde au provenit elevii. Practica de producție s-a desfășurat pe perioada 15 septembrie - 24 mai anul următor. În acest scop, conducerea școlii a format o comisie din profesorii de specialitate pentru organizarea practicii în producție și asistarea elevilor la locul de practică pentru anul II de la 18 mai până la 26 iulie, iar pentru anul III de la 4 mai până la 12 iulie la G.A.S. Huci Reghin, Sâncrai de Mureș, Sângeorgiu de Pădure, Cipău, Gornești, Miercurea-Ciuc.

Comisia alcătuită, analizând situația generată de numeroșii elevi aflați în practica de producție, îl însărcinează pe prof. agronom Bucur D. Ioan să efectueze controlul acestora, fiind cel mai avizat în această materie. În acest sens, acesta efectuează mai multe deplasări. Prima la Codlea, jud. Brașov, în ziua de 13 martie 1963, la Întreprinderea "Fruct Export", unde se găseau elevii: Cozma Traian, Vetișan Ioan, Crăciunescu Fibia și alții, după care urmează G.A.S. Codlea, unde se găseau elevii: Maurea Victor, Roșu Marin și alții. Altă unitate agricolă a fost G.A.S. Dumbrăveni, unitate în care și-au efectuat practica mai multe scrii de elevi din secțiile de horticultură, zootehnie și veterinară.

În continuare, la G.A.S. Jidvei - secția de vinificație, precum și în raionul Medias, unde și efectuau practica în producție elevii de la secția veterinară. Printre alte localități și unități agricole vizitate au fost cele din Arad, Brad-

Hunedoara, Popești-Leordeni, stațiunea experimentală agricolă Fundulea, stațiunea experimentală "Palocsay" Cluj. În timpul practicii de producție, elevii au participat la toate lucrările posibile din acea perioadă iar la sfârșitul perioadei, elevii primeau o caracterizare din partea conducerilor unităților respective.

În anii următori, 1964-1965, D. Bucur Ioan și-a continuat activitatea de îndrumare și control a practicii de producție a elevilor în diferite localități și unități agricole. Scopul controlului a fost informarea la fața locului asupra comportării și atitudinii elevilor față de muncă, a activității social-culturale precum și a veniturilor realizate pentru munca prestată. Aceste controale făcute elevilor la locul de practică în majoritatea unităților și la toate seriile de elevi, au avut un efect pozitiv, benefic atât pentru elevi cât și pentru școală.

D. Excursiile didactice

Având în vedere rolul instructiv-educativ al excursiilor, unitatea noastră școlară a organizat mai multe excursii de documentare, mai ales în domeniul specializării elevilor. Excursiile s-au organizat aproape în fiecare an pentru diferite serii de elevi și au constituit o componentă importantă în procesul instructiv-educativ.

Principalele excursii au fost la Tg. Mureș, Cluj, în perioada 17-28 iunie 1957, unde au fost vizitate diferite obiective social-culturale precum și cele cu caracter agricol. O altă excursie importantă s-a efectuat în perioada 18-19 mai 1961 la Brașov, Bran, Sinaia, precum și în perioada 20-24 mai 1961 la București, precum și în jud. Constanța (Murfatlar, stațiunea Palas) unde de asemenea s-au vizitat obiective culturale și cu caracter agricol. De asemenea, pe parcursul anilor au fost organizate numeroase excursii cu durata de 1-2 zile. Astfel, excursiile ca metodă de învățământ au contribuit la îmbogățirea cunoștințelor de specialitate și la lărgirea orizontului de cunoaștere a elevilor.

VI. Liceul agricol special din Miercurea-Ciuc, unitate școlară de recuperare profesională, biologică și socială a deficienților cu TBC pulmonar stabilizat

Prin H.C.M. nr. 1378/1966 pentru aplicarea legii nr. 2/1966 cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate, Școala Tehnică Agricolă Specială nr. 16, care a funcționat până în anul școlar 1966/1967, s-a transformat în liceu agricol special. Forul tutelar a fost Ministerul Sănătății și Prevederilor

Sociale iar din 1968 Ministerul Muncii. După această dată, specialitățile (meseriile) din cadrul școlii au suferit mai multe transformări. Astfel, în perioada 1966-1970 erau școlarizați în următoarele specialități:

- horticultură,
- veterinară,
- contabilitate și merceologie agricolă.

Începând cu anul școlar 1970-1971 s-a înființat o secție economică cu specialitate:

- evidența economică-planificare, iar secția de contabilitate și merceologie agricolă s-a desființat în anul 1972. Secția de evidența economică-planificare s-a menținut până în anul școlar 1977-1978. De la 1 ianuarie 1978 școala s-a numit "Liceul Agro-Industrial".

O dată cu transformarea școlii tehnice în liceu, au avut loc transformări importante în desfășurarea procesului instructiv-educativ.

Astfel, s-au introdus discipline noi, atât în ceea ce privește cultura generală cât și pregătirea de specialitate. La disciplinele de cultură generală, demn de menționat este faptul că s-a introdus studierea limbilor moderne - limba franceză și limba rusă. De asemenea, programele școlare la toate disciplinele erau diferite față de școala tehnică, atât nivelele de predare cât și cunoștințele elevilor erau în deplină concordanță cu a celorlalte licee de specialitate. În ceea ce privește disciplinele de specialitate, atât programa cât și cerințele erau la un nivel mai înalt. De asemenea, la secția de horticultură s-a introdus disciplina "conducerea tractorului", disciplină care consta în inițierea elevilor în conducerea efectivă a diferitelor tipuri de tractoare, disciplină care era condusă de maiștri instructori sau de ingineri agronomi care îndeplineau condițiile cerute în acest caz.

Pentru desfășurarea activității instructiv-educative în condiții optime, s-au amenajat cabinete pe discipline și au fost înzestrate cu material didactic corespunzător și cu mijloace audio-vizuale.

În ceea ce privește cadrele care au predat la liceu, toți erau cu pregătire superioară în specialitatea pe care o predau. În această perioadă s-au observat tendința de perfecționare a cadrelor didactice. Astfel, mai multe cadre s-au prezentat și au obținut diferite grade didactice. Astfel, prof. Kovács Levente a obținut gradul II iar apoi gradul I. De asemenea, ing. Andrei Elisabeta și Domokos Lucreția au obținut gradul II în 1970, iar în 1975 gradul I. Totodată și Mara Arpad și Timofte Emilia au obținut

gradul II. Alte cadre mai tinere au obținut grad diferit. Toate acestea au contribuit în mare măsură la ridicarea nivelului de cunoaștere a cadrelor didactice și implicit a elevilor. În cadrul procesului instructiv-educativ, metodele și principiile au fost folosite în cadrul diferitelor tipuri de lecții.

Având în vedere că Liceul Agro-Industrial era un liceu de specialitate, scopul principal era pregătirea cadrelor de specialitate pentru agricultură, ținând cont de modul de organizare al unităților agricole din acea perioadă. În acest sens, o importanță deosebită s-a acordat și instruirii practice, care era prevăzută în planul de învățământ astfel: aplicații practice și practică în producție. În ceea ce privește aplicațiile practice și practica erau prevăzute un număr de 78 de ore pentru fiecare an de studiu, fiind repartizate pe disciplinele de specialitate. Pentru aplicații practice era prevăzută o zi pe săptămână, cele șase ore fiind repartizate pe disciplinele de specialitate din acel an de studiu. Aplicațiile practice nu au avut un simplu caracter aplicativ în raport cu cunoștințele teoretice predate la clase, ci mai ales un rol important, de o deosebită valoare pedagogică, psihologică și sociologică și a constituit o preocupare centrală a cadrelor didactice.

Practica în producție avea o durată de 6 săptămâni pe fiecare an de studiu, în următoarele perioade:

- An I - 15 septembrie - 28 septembrie
- 12 iunie - 8 iulie
- An II - 15 septembrie - 28 septembrie
- 17 aprilie - 13 mai
- An III - 15 septembrie - 28 septembrie
- 17 aprilie - 13 mai
- An IV - 15 septembrie - 28 septembrie
- 15 martie - 12 aprilie.

Numărul orelor de practică era de 216 pentru fiecare an de studiu. Practica de producție s-a desfășurat atât în ferma didactică a școlii cât și în diferite unități. Spre deosebire de aplicațiile practice care se țineau o dată pe săptămână, practica de producție a avut un caracter continuu de 2 și 4 săptămâni, fiind condusă de cadrele de specialitate din școală sau de specialiștii din diferite unități agricole sau industriale (mai ales în cazul elevilor de la secția economică).

Practica de producție a avut ca scop consolidarea și perfecționarea cunoștințelor primite în școală, perfecționarea priceperilor și deprinderilor formate la orele de aplicații practice și mai ales obișnuirea cu munca productivă în

anumite condiții concrete. În procesul de formare al priceperilor și deprinderilor, un rol important l-a avut profesorul sub îndrumarea căruia s-a desfășurat instruirea practică. Întrucât școala a avut obligația de a finaliza pregătirea elevilor, teoretic și practic la nivelul unei profesii, alegerea formelor de instruire practică nu mai poate fi o problemă asupra cărora profesorul poate decide după criterii pur didactice sau personale.

Instruirea practică trebuie privită ca încadrată între cele două limite de început și de sfârșit a școlarizării. Deși scopul principal era pregătirea elevilor deficienți cu TBC pulmonar stabilizat în diferite profesii, o atenție deosebită s-a acordat pregătirii lor multilaterale. Astfel, una dintre activitățile agreate de elevi a fost activitatea în diferite cercuri: literar, artistic, sportiv, etc., activități finalizate prin organizarea de sărbători, programe cultural-artistice, sportive, atât în școală cât și în afara ei.

În această perioadă, unele cadre didactice (Andrei Ion, Domokos Lucreția, Demeter Ana, Pozsony Mihaly, Csatho Jolan și Nedelka Ladislau) au participat la manifestări științifice organizate de Ministerul Muncii. Astfel, în perioada 1-3 aprilie 1968 a fost organizat un simpozion la Liceul Agricol Special nr. 1 București, șoseaua Afumați nr. 94, la care au participat cadrele mai sus menționate.

De asemenea, în perioada 30 mai - 2 iunie 1986 a fost organizat simpozionul "*Socializarea - componentă importantă a procesului de recuperare a elevilor din învățământul special*", la Școala profesională nr. 10 Carei, simpozion la care a participat Andrei Elisabeta. Acest simpozion fiind organizat de școli speciale în cadrul celei de-a III-a ediții a acțiunii "*Creativitate și eficiență în învățământ*" și a "*Zilele educației și învățământului sătmărean*". De asemenea au fost organizate schimburi de experiență cu alte școli speciale, ca cea de la Brăila și de la Apalina (Reghin), precum și cu Liceul Agricol de la Dumbrăveni, care nu era un liceu special.

VII. Concluzii

Tuberculoza (TBC) este o boală cunoscută de 2000 de ani. Astăzi ea este socotită cea mai răspândită boală contagioasă a omenirii; o treime a populației pământului este contaminată. Deși boala și-a făcut cele mai multe victime la începutul secolului XX, din cauza tendinței de creștere a numărului de îmbolnăviri

din ultimele decenii, este motivat din plin interesul crescând față de TBC. Acest fenomen este unul global, dar cauzele lui sunt multiple. În cazul țărilor dezvoltate, înrăutățirea statisticii este corelată cu numărul crescând al bolnavilor de SIDA. În schimb, în estul Europei, același fenomen este generat de deteriorarea situației socio-economice. În Europa, România deține recordul negativ în cel al îmbolnăvirilor de TBC. Deși în județul Harghita, în comparație cu celelalte județe sunt sensibil mai puțini bolnavi tuberculoși, totuși numărul lor crește anual.

Mortalitatea prin TBC în 1999, la nivel național a fost de 119 bolnavi la sută de mii de locuitori, pe când în județul Harghita de 57 de bolnavi.

Conform datelor statistice de la Cabinetul de Pneumo-Ftiziologie Miercurea-Ciuc, mortalitatea prin TBC a crescut în ultimii 4 ani de la 37% la 65,45%. Cea mai frecventă formă este TBC pulmonar, boală cauzată de bacilul Koch. Dintre cauzele declanșatoare ale bolii enumerăm: subnutriția, alcoolismul, unele boli (diabetul), dar și stresul, modul de viață nerațional, care slăbesc sistemul imunitar al organismului. De asemenea, copiii sunt mai periclitați, motiv pentru care la noi se practică vaccinarea nou-născuților. În România, tratamentul este asigurat printr-un Program Național Antituberculos. O problemă importantă o constituie grupa bolnavilor de TBC la vârsta pubertății și a adolescenței. Din numărul total de îmbolnăviri, 40% se datoresc infecțiilor care s-au produs înaintea pubertății.

În dinamica mortalității, factorii patogenici care au un rol deosebit la aceasta vârstă sunt: mediul, condițiile, familia, apartenența la familiile dezorganizate, suprasolicțarea.

Față de adolescenții bolnavi de TBC pulmonar, una din problemele cele mai importante este reabilitarea (recuperarea) lor profesională, biologică și socială. Conform definiției Comisiei de Reabilitare a Uniunii internaționale contra tuberculozei, reabilitarea este: *“un complex de măsuri cu ajutorul cărora un deficient fizic este redat unui mod de viață util colectivității”*.

Unul dintre motivele importante de întârziere a reabilitării medicale, uneori chiar de eșec, îl reprezintă relația bolnav-școală, care se creează pentru bolnavii de tuberculoză-adolescenți, relație cu mult mai importantă pentru aceștia decât relația bolnav-familie. În lipsa unei școli la toți acești bolnavi, la vârsta de cea mai

intensă pregătire școlară, sunt handicapați, întrucât ei nu beneficiază de nici un drept în raport cu școala, care le refuză orice posibilitate de școlarizare și promovare pe durata bolii.

Reabilitarea profesională constituie cea mai importantă componentă a procesului de reabilitare. Reabilitarea medicală nu reprezintă decât o etapă pregătitoare pentru pregătirea profesională. Scopul final al reabilitării este inserția socială, reintegrarea socială și profesională. Având în vedere toate cele de mai sus, precum și faptul că în prezent în țara noastră s-au înmulțit cazurile de TBC pulmonar, mai ales datorită condițiilor de viață necorespunzătoare (40% din populația țării are un nivel de trai scăzut și foarte scăzut) propunem următoarele:

- reînființarea unor școli pentru elevi cu TBC pulmonar stabilizat sau cu forme primare, școli care în prezent nu există,

- profesiile (materile) spre care să fie orientați acești tineri să fie alese cu mare grijă, pentru a nu avea dificultăți în găsirea unui loc de muncă,

- pentru adolescenții care nu au terminat școala generală (8 clase) datorită bolii, pot fi înființate școli pe lângă sanatorii care să permită continuarea studiilor.

Având în vedere faptul că unele biserici, mănăstiri posedă spații și terenuri sau urmează să le primească pe cele de care au fost deposedate, se pot înființa școli speciale care să pregătească elevi în diferite profesii. Din acest punct de vedere, este regretabil faptul că biserica (mănăstirea franciscană) de la Șumuleu-Ciuc nu a găsit de cuviință să ia sub patronajul său actuala școală profesională “Sf. Ana” (fosta Școala Profesională Specială nr. 16) care școlarizează elevi oligofreni grad I.

Școală profesională care a făcut obiectul acestei lucrări, în scurta sa existență, a pregătit numeroși tineri în specialitățile descrise în cadrul lucrării, tineri cu care ne mândrim. Mulți dintre aceștia lucrează în Miercurea-Ciuc sau în comunele apropiate, și-au întemeiat familii, unii ocupă chiar posturi de conducere. Nu dăm numele lor pentru că se jensează că au fost bolnavi de TBC. Unii și-au continuat studiile în învățământul superior agricol, economic sau alt profil.

Școala Specială din Miercurea-Ciuc, indiferent dacă a fost profesională, tehnică sau liceu, a fost ceva inedit pentru această localitate și s-a încadrat perfect în viața acestei localități, chiar dacă uneori elevii erau priviți cu

suspiciuni datorită bolii de care au suferit și probabil și din alte considerente (elevii proveneau din diferite județe ale țării). În toată perioada la care ne referim (1955-1990) cadrele didactice cât și elevii au răspuns la toate solicitările pe plan local ale autorităților din acea vreme. În acest scop, demnă de menționat este participarea elevilor noștri prin muncă voluntară (cum era în acea perioadă) la construirea patinoarului artificial, la curățiri de pășuni, întreținerea spațiilor verzi, a parcului, întotdeauna având o contribuție mai mare decât alte școli.

Pregătirea tineretului pentru viață, pentru muncă, a constituit comanda socială majoră care a stat în fața colectivului din această școală. Dezvoltând respectul, plăcerea și pricepera pentru munca fizică și intelectuală a fiecărui elev, educând prin muncă și pentru muncă, am cultivat respectul și prețuirea față de muncă a altor creatori de bunuri materiale și spirituale.

Școala noastră a avut menirea de a crea premisele afirmării cât mai plene a personalității umane, să clădească în conștiința elevilor idealuri care să constituie pilonul lumii lor spirituale și în același timp să le impulsioneze aspirațiile și să-i stimuleze spre realizarea lor.

Modernizarea procesului instructiv-educativ rămâne o acțiune exterioară dacă nu este însoțită de o participare afectivă a profesorilor și elevilor ca personalități umane. În acest sens, un rol deosebit l-au avut relațiile profesor-elev, care s-au statornicit în procesul de învățământ. Școala a avut ca sarcină să dezvolte la elevi gândirea și imaginația tehnică, să le formeze spiritul practic-aplicativ, să le cultive capacitatea de creație și deprinderile necesare în producție.

Această școală, înființată într-o perioadă dificilă a economiei naționale, a făcut progrese remarcabile pe parcursul existenței sale. Pornind de la zero în ceea ce privește dotarea, chiar din primii ani s-a trecut la înzestrarea cu toate cele necesare desfășurării în condiții normale a procesului instructiv-educativ.

Școala fiind principalul cadru instituționalizat cu menirea de a forma și califica forța de muncă necesară, procesul instructiv-educativ trebuie subordonat necesităților economiei naționale într-o perioadă de timp dată.

Având în vedere caracterul special al acestei unități școlare, merită menționat faptul că toată întreținerea elevilor (cazarea, hrana, inclusiv îmbrăcămintea - exista un barem) era gratuită; de asemenea și manualele și rechizitele școlare.

Existența acestor școli speciale din rețeaua Ministerului Muncii a fost o acțiune cu un profund caracter uman.

În prezent, ar fi de dorit o mai mare implicare a diferitelor fundații, a bisericilor și nu în ultimul rând a unor persoane particulare (sponsori).

La redactarea acestei lucrări, autorii s-au bazat pe observațiile și experiența acumulată în anii în care au funcționat la această unitate: Andrei Elisabeta: 1956-1987 - când s-a pensionat, și Bucur D. Ioan: 1955-1968 - când s-a pensionat.

De asemenea, ne-am bazat pe documentele școlare precum și pe bibliografiile de specialitate din acest domeniu, precum și lucrarea metodico-științifică alcătuită în vederea obținerii gradului I de către inginerul Andrei Elisabeta.

Abstract

No. 16 Special Professional Agricultural school in Miercurea Ciuc. Monographic Attempt

The present monography is the result of some investigations and researches of the results of over 25 years of work of an enthusiast group of teachers and students of the No. 16 School in Miercurea Ciuc.

There are gathered here materials found in the archive of the former school by the engineers Andrei Elisabeta and professor Bucur D. Ioan - the author of this work.

The statistics of the school points out the study years and the agricultural practice carried out by the school's students. The first promotion graduated in 1958 and the last one in 1981. 920 students graduated at a professional, technical or high school level.

Ioan D. Bucur, Elisabeta Andrei

CENTRALIZATOR

Cu absolvenții Școlii Speciale Agricole Nr. 16 Miercurea-Ciuc.

Nr. crt.	Speciilitatea	Clasa	Numărul elevilor absolvenți	SECȚIA Română/Maghiară	Anul practicii în producție	PROMOȚIA
----------	---------------	-------	-----------------------------	------------------------	-----------------------------	----------

I. Școala Profesională.

1.	Zootehnie	III.A	32	13 / 19	1958	1958
2.	Legumicultură	III.C	31	14 / 17	1958	1958
3.	Pomicultură	III.D	17	17 / 17	1958	1958
4.	Weterinară	III.A	32	20 / 12	1959	1959
5.	Horticultură	III.A.D.	35	20 / 15	1960	1961
6.	Zootehnie	III.B.E.	41	19 / 22	1960	1961
7.	Zootehnie	III.C	18	18 / -	1960	1961
8.	Horticultură	III.A	21	21 / -	1961/62	1962
9.	Horticultură	III.B	16	16 / -	1961/62	1962

Total școala prof.

243

158 / 85

II. Școala Tehnică

1.	Veterinară	LV.C.	22	22 / -	1963/64 1.	1964
2.	Veterinară	LV.D.	18	18 / -	1963/64 1.	1964
3.	Horticultură	LV.A	20	20 / -	1963/64 1.	1964
4.	Horticultură	IV.B.	23	23 / -	1963/64 1.	1964
5.	Veterinară	IV	43	43 / -	1964/65 2.	1965
6.	Horticultură	IV.B	20	20 / -	1964/65 2.	1965
7.	Horticultură	IV.A	18	18 / -	1965/66 3.	1966

8.	Horticultură	IV.B	20	20 / -	1965/66	1966
9.	Contabilitate și merceologie	LV.A.	18	18 / -	1966/67	1967
10.	Contabilitate și merceologie	IV.B.	18	18 / -	1966/67	1967
11.	Contabilitate și merceologie	IV.A.	21	21 / -	1967/68 5.	1968
12.	Veterinară	IV.B	22	22 / -	1967/68 5.	1968
13.	Horticultură	IV.C	20	20 / -	1967/68 5.	1968

Total Școala tehnică:

283

283

- -

-

III. Liceul Agricol

1.	Contabilitate	IV.C.	18	18 / -	1969/70	1970
2.	Horticultură	V.A.	20	20 / -	1969/70	1970
3.	Veterinară	V.B.	18	18 / -	1969/70	1970
4.	Horticultură	V.A.	22	22 / -	1970/71	1971
5.	Horticultură	V.C.	19	19 / -	1970/71	1971
6.	Contabilitate	IV.B.	20	20 / -	1970/71	1971
7.	Horticultură	V.A.	16	16 / -	1971/72	1972
8.	Contabilitate	IV.B.	13	13 / -	1971/72	1972
9.	Horticultură	V.A.	16	16 / -	1972/73	1973
10.	Contabilitate, merceologie	IV. B.	18	18 / -	1972/73	1973
11.	Horticultură	V.A.	20	20 / -	1973/74	1974
12.	Contabilitate	IV.B.	17	17 / -	1973/74	1974
13.	Contabilitate	IV.C.	17	17 / -	1973/74	1974
14.	Horticultură	V.A.	16	16 / -	1974/75	1975

15.	Contabilitate	IV.B.	21	21 / -	1974/75	1975
16.	Horticultură	V.A.	18	18 / -	1976/77	1977
17.	Contabilitate	IV.B.	19	19 / -	1976/77	1977
18.	Contabilitate	IV.A.	13	13 / -	1977/78	1978
19.	Contabilitate	IV.B.	13	13 / -	1977/78	1978
20.	Horticultură	V.A.	14	14 / -	1978/79	1979
21.	Horticultură	V.B.	13	13 / -	1978/79	1979
22.	Horticultură	IV.A.	17	17 / -	1979/80	1980
23.	Horticultură	IV.A.	16	16 / -	1979/80	1980
Total:			394	394 -	-	-

Recapitulare

Școala Specială Profesională Agricolă = 243 absolvenți.
 Școala Tehnică Specială Agricolă = 283 absolvenți.
 Liceul Agricol Special = 394 absolvenți.
Total general = 920 absolvenți

PERSONALUL ȘCOLII

I. - DIRECTORI COORDONATORI

- Eross Ladislau - învățător.
 - Konye Elemer - profesor de limba maghiară.
 - Bedo Zoltan - profesor de matematică.
 - Mara Arpad - profesor de matematică.
 - Andrei Elisabeta - inginer agronom.
 - Bucurescu Virgil - inginer agronom.

II. – DIRECTORI ADJUNCȚI

- Csiszer Jozsef - profesor de istorie.
- Andrei Elisabeta - inginer agronom.
- Komeromy Iosif - inginer zootehnist.
- Coman Cornel - inginer agronom.
- Imreh Geza - învățător.
- Andrei Elisabeta - inginer agronom.

III. PROFESORI.

1.	Bucur D. Ioan – prof. agr. Post liceal.	21.	Gyorgy Sandor – ing. Agronom,
2.	Andrei Ioan – inginer agronom	22.	Nedelka Ladislau – economist
3.	Andrei Elisabeta – ing. Agronom.	23.	Gambra Stela – prof. istorie,
4.	Szabo Bela – inginer agronom	24.	Makfalvi Zoltan – prof. georl,
5.	Kacso Tibor – tehn. Zootehnic	25.	Eross Gavril – prof. educație fizică,
6.	Kozan Emeric – ing. Agronom	26.	Keler Vilhelm – economist,
7.	Csiszer Bela – prof. limba maghiară.	27.	Dorobăt Maria – prof. educație fizică,
8.	Csatho Iolan – prof. limba română.	28.	Savluy Cecilia – prof. limba română,
9.	Komaromi Iosif – ing. Zootehnist,	29.	Nistor Maria – prof. limba română,
10.	Domokos Lucreția – ing. Agronom,	30.	Petres Kalman – prof. geografie,
11.	Becze Antal – prof. de matematică,	31.	Peter Vilmos – tehnician zootehnist,
12.	Kovacs Levente – prof. de biologie,	32.	Peterfi Csaba – prof. educație fizică,
13.	Fodor Alexandru – prof. biologie,	33.	Timofte Emilia – prof. limba română,
14.	Pozsony Mihaly – prof. matematică,	34.	Halasz Gyorgy – prof. chimie,
15.	Demeter Ana – economist,	35.	Lipcsei Maria – prof. chimie
16.	Lukacs Maria – biologie,	36.	Misca Voicu – prof. matematică,
17.	Sandor Irma – ing. Agronom,	37.	Bitică Rodica – prof. istorie,
18.	Ambrus Miklos – prof. matematică,	38.	Bede Francisc – maistru mecanic,
19.	Ianovics Endre – prof. educ. Fizică,	39.	Pop Cornel – economist,
20.	Szigeti Attila – economist	40.	Lucacs Erno – maistru instructor.

III. PROFESORI CU ORE.

1.	Somay Ianos – prof. de română ,	14.	Denes Ianos – ing. Agronom,
2.	Labancz Attila – prof. de chimie,	15.	Bekesy Elek – ing. Silvic,
3.	Reszegh Tamas – medic veterinar,	16.	Bariz Vilmos – abs. Liceu
4.	Katana Andrei – medic veterinar,	17.	Trandafir Haralambie – economist,
5.	Gergely Ianos – medic veterinar,	18.	Grosu Cornel – economist,
6.	Cadariu Mircea – prof. limba română,	19.	Burus Ianos – prof. l. maghiară,
7.	Ferenc Ianos – prof. educație fizică,	20.	Boeru Cornel – medic veterinar,
8.	Antal Csaba – prof. educație fizică,	21.	Tukacs Eugenia – medic veterinar,
9.	Peter Arpad – prof. educație fizică,	22.	Tukacs Emeric – inginer agronom,
10.	Halacu Ion – jurist	23.	Csiki Andras – maistru instructor,
11.	Gyorgy Laszlo – prof. educație fizică,	24.	Bede Francisc – conducător tractor,
12.	Domokos Emeric – inginer agronom,	25.	Chiper Gheorghe – prof. istorie.
13.	Lăcătuș Vasile – economie politică,		

V. ASISTENȚĂ MEDICALĂ

1.	Dr. Mathe Bela – medic fiziolog,	Gal Ferenc	Szocs Maria
2.	Dr. Tofan Maria,	Petres Bela	Dorgo Sandor
3.	Becze Margit – asistent medical,	Petres Kalman	Somovi Arpad
4.	Ciubucă Elena – asistent medical,	Bucur Nicolae	Nedelka Elisabeta
5.	Geczo Maria – asistent medical,	Dorobăt Maria	Ianos Ana
6.	Illes Anna – soră medicală,	Racz Ilona	Imreh Geza
7.	Szocs Ilona – soră medicală,	Markos Ecaterina	Kepus Maria
8.	Tută Elena – soră medicală.		

VI. PEDAGOGI EDUCATORI

VII. ADMINISTRATORI

Illyes Andras
Csiszer Imre
Kovacs Rudolf
Biro Ludovic
Imre Alexandru
Peter Vilmos
Oltean Iovian
Szocs Antal
Albu Dimitrie
Cergo Kalman

VIII. CONTABILI

Virag Lorincz
Purcarea Petru
Bucur Ileana
Kosza Veronica

IX. SECRETARE

Varterez Iolan
Balaza Maria
Petres Maria
Ianos Anna
Bogoss Iuliana
Burus Cătălina

X. MAGAZIONERI

Merza Iolan
Illies Margit
Szopos Maria
Horvath Geza

XI. PERSONALUL BUCĂTĂRIEI

Benedek Vilma
Vlaicu Ana
Mare Ana
Ferencz Magdalena
Burjan Emma
Csiszer Katalin

XII. LENJERIE

Csiszer Erzeebet
Kovacs Magdalena
Markos Margit

XIV. PERSONAL CURĂȚENIE

Bakai Vilma
Pinyi Borbala
Imre Iuliana
Sipos Iuliana
Salomon Erzsebet
Gal Erzebet
Szabo Rozalia

XV. ÎNGRIJITORI ANIMALE ȘI MUNCITORI GOSPODĂRII ANEXE

Gergely Peter
Pentyi Imre
Gergely Andras
Ferencz Iosif
Gergely Elek
Diczi Coloman
Bakai Iosif

XVI. PORTARI

Korodi Mihaly
Keresztes Fulop
Csomortani Gyula
Docyi Iosif

XVII. ȘOFERI

Kovacs Lajos
Szopos Gavril
Iakab Miklos
Illyes Miklos

XVIII. MECANICI ÎNTRȚINERE

Bello Frigyes
Kedves Sandor

TOTAL = 159 PERSOANE